

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان

ههریمی کوردستانی عیراق

سهرو کایه تی ههریم

سهروک

به ناوی گه له وه

بریار

ژماره (7) سالی 2008

یاسای ریگخستنی مافی دهسکاریی زهوی و زاری کشتوکالی

له ههریمی کوردستان - عیراق

به پئی برگی (1) ی ماددهی (10) ی یاسای سهرو کایه تی ههریمی کوردستان - عیراق ژماره (1) ی سالی 2005 ی هموارکراو و به پالپشتی نهو یاساکارییهی نهنجومهنی نیشتمانی کوردستان - عیراق کردویه تی له دانیشتنی ژماره (3) له 2008/3/31 بریارماندا به دهرکردنی:

یاسای ژماره (1) ی سالی 2008

یاسای ریگخستنی مافی دهسکاریی زهوی و زاری کشتوکالی

له ههریمی کوردستان - عیراق

ماددهی یهگه م:

یهگه م: نهو جووتیارانهی زهوی کشتوکالی به سهریاندا دابهشکراوه و گرییهستیان ههیه به پئی نه حکامی یاسای چاکسازی کشتوکالی و نهو یاساو و برپیار و رینماییه کاریکراوانهی تر له ههریمی کوردستان مافی دهسکارییان دهسهلیندریت له سهرو نهو زهویبانه به مهرجیک برپاری دابهشکردنه که په سهند کرابیت و

گریهسته کان هیشتا له کاردا بن و جوړیان (صنغیان) ده بڼه صنفی نه و زهویانه ی مولکی ده ولته تن و مافی ده سکاریان له سهره.

دووه م: پیوسته خاوه ن مافی ده سکاری که حوکمه کانی نه م یاسایه ده یگریته وه به رده وام بی له به کارهینانی زهوییه که بو مه بهستی کشتو کالی و چاودیری بکات نه گینا برپاری چه سپاندنی مافی ده سکارییه که ی هه لده وه شپته وه گهر خاوه نی مافی ده سکاری چاندنی زهوییه که ی به بی هوییه کی ره و او بو ماوه ی سی وهرزی یه که له دوا ی یه که به جیهیشت.

سییه م: گریهسته له گهل نه و که سانه ی ده سکاری زهوی نه میری ده که ن ده کری له غهیری نه وانه ی گریهستیان نییه ، نه گهر مهرجی یاسایان تیداییت و بیجگه نه و زهویانه که ته سوییه یان ته و او نه بو وه ، یاخود مافی به کارهینانی نه چه سپاوه . نه و که سانه ده بی بری کریکه بده ن که که وتونه نه ستویان بو نه و سالانه ی که به کرده یی به کاریان هیناوه و دوا ی ماوه ی سی سال له میژووی ریکخستنی گریهسته که مافی ده سکاریان بو ده چه سپی.

چوارهم: دوا ی نه و هی لیژنه کشتو کالییه کان که بو نه م مه بهسته دادمه زرین و دلنیا دهن له مهرجه یاساییه کان ، به برپاریک له وه زیری کشتو کاله وه زهوییه کان تو مار ده کرین بهرامبه ر کریه کی ره مزی که دوا ی ده بیته بناغیه که بو وهرگرتنی ره سی یاسایی له فه رمانگه کانی تا پو .

پینجه م: پیوسته فه رمانگه کانی تا پو زهوییه کان، به پی حوکمه کانی نه م مادده یه، به برپاری وه زیری کشتو کال تو مار بکه ن و به م پیهش تو ماره کان هه موارده کرین.

شه شه م: نه و رووبه ره زهویانه ی که دابهش کراون و گریهستیان له سهر کراوه له و زهویانه ی ته رخان کراون بو مه بهستی سوودی گشتی به دهرده کرین له حوکمه کانی نه م مادده یه.

ماددهی دووم:

مافی دهسکاری نابی بچهسپیندری له سهر رووبهری زهوییهك كه زیاتر بی له رادهی ئەو دابهش كردنهی كه له ماددهی شازدهمی یاسای چاكسازی كشتوكالیی ژماره(117)ی سالی 1970دا هاتوو.

ماددهی سییهم:

یهكهم: بهرزترین رادهی مافی دهسکاری كردن لهو زهوییهی كراونهته مولکی دهولت وئهوزهوییهی كراونهته مولکی سرف ، به پنی حوكمهكانی ئەم یاسایه له ههریمی كوردستاندا بهم شیوهیه دهی:

1- له زهوی دیمی (پشت ئاو) (1000) ههزار دۆم لهو زهوییهی كه به ههموو جوړه بهروبوومیک دادهچیندری.

2- لهزهوی بهرئاو (200) دو سهد دۆم لهو زهوییهی كهبههوی ئامیر ئاو دهرین (150) سهدو پهئجا دۆغیش لهو زهوییهی بهبی هۆ ئاو دهرین.

دووم: ئەگەر خاوهنی مافی دهسکاری یاخود خاوهنی زهوی به مولك كراو مولکی سرفی له ریگی میراتهوه دهست كهوت ورووبهركهی لهو رادهیه زیاتر بوو كه له برگی (یهكهم)ی ئەم ماددهیهدا هاتوو، ئەو رووبهره زیادهی لی دهسندریتهوهو بهناوی دهولت بو مهبهستی كشتوكالی تۆمار دهكری.

سییهم : لهكاتی گۆرینی ریگی ئاودانی زهوی ، چ خاوهنهكهی بیگۆری یاخود دهولت ، ئەوا خاوهن مافی دهسکارییهكه یاخود خاوهنی زهوییهكه مافی هیشتنهوهی ئەو رادهیهی ههیه كه لهبرگه(1)ی ئەم ماددهیهدا هاتوو.

ماددهی هه شتەم:

پێویستە لەسەر ئەنجومەنی وەزیران ولایەنە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددهی نۆیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوونیهوه جێبەجێ دەکرێت و لەرۆژنامەی فەرمانی (وهقائعی کوردستان) بلاودهکرێتهوه.

مسعود بارزانی

سەرۆکی هەریمی کوردستان-عێراق

ئەم یاسایە لە 26 ی نەورۆزی 2708 ی کوردی بەرامبەر 8 ی رەبیعی دووهمی 1429 ی کۆچی و بەرامبەر 15 ی نیسانی 2008 ی زاینی لە هەولێر دەرچوووە .

ھۆكۈمەت پېئويستىيەكانى دەرىچواندىنى ئەم ياسايە

دىيارە زەوى و زارو خاك بەشېكە لە ناسنامەى ھەموو مىللەتېك و بەخاوەن كردنى زەوىوزار بەشېوھىە كى ياسايى لەسەر جوتيارو بەكارھيئەرى، خۆشەويستى ھەست و دلئسۆزى زياتر دەكات بەرانبەر بەخاك و زياتر كردنى بەرھەمى و بەدەرىچواندىنى ئەم ياسايەش ھانى و بەرھيئەرى دەدرى تا سەرمايەكەى بىخاتەكار بۆ پرۆژەى كشتووكالى گەورەو بەكارھيئانى تەكنەلۇجىيەى نوى، تا لە قەيرانى كەمى بەرھەمى ناوخۆ رزگارمان بىي و تارادەيەك ئاسايشى خۆراكمەن پارىتراو بىي و لەھەمووشى گىرنگىر پاراستنى رۆوبەرى زەويە كشتووكالىيەكان و بەكارھيئانى بۆ مەبەستى كشتووكالى زەوى گرانبەھا دەبىي و شارەوانىش بەرەو ناوچە بەردەلان و كەنارەكان دەچن بۆ نىشتەجى بوون و، بەرادەيەكى گونجاو قەرەبووى ئەو خاوەن زەويانە دەكرىتەوھە كە بەركوزاندنەوھە كەوتوون، ھەموو ئەمانە ھەنگاوى باش دەبن بۆ كەرتى كشتووكالۇ رېكخستەوھەى زەوىوزار، لەبەر ئەم ھۆيانە ئەم ياسايە دەرىچويئىرا.